



FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Soliditetsrapport for finansforetak mv.

Per 30. juni 2022

DATO:
21.09.2022

Innhold

1	Hovedinntrykk	4
2	Markedsutvikling	5
3	Banker og kredittforetak	6
3.1	Soliditet	6
3.2	Likviditetsrisiko	7
3.2.1	Likviditetsreserven (LCR)	7
3.2.2	Stabil finansiering (NSFR)	8
3.2.3	Markedsfinansiering	9
4	Forsikringsforetak og pensjonskasser	10
4.1	Soliditet i livsforsikringsforetak	10
4.2	Soliditet i skadeforsikringsforetak	11
4.3	Soliditet i pensjonskasser	12
5	Verdipapirforetak og forvaltningsselskap	14
5.1	Soliditet i verdipapirforetak	14
5.2	Soliditet i forvaltningsselskap	15
6	Vedlegg – regelverk og metodikk	17
6.1	Banker og kredittforetak	17
6.2	Forsikringsforetak	18
6.3	Pensjonskasser	19
6.4	Verdipapirforetak og forvaltningsselskap	19

1 Hovedinntrykk

Alle **banker og kredittforetak** oppfylte kapitalkravet ved utgangen av andre kvartal 2022. Bankenes samlede rene kjernekapitaldekning var 18,1 prosent, ned fra 18,6 prosent ved utgangen av samme kvartal i fjor. Uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) var 7,4 prosent, også her en nedgang fra ett år tidligere.

Alle banker og kredittforetak oppfylte minstekravene til likviditetsreserven, LCR, både på totalnivå, i norske kroner og i andre signifikante valutaer ved utgangen av andre kvartal 2022. LCR for bankene samlet var 151 prosent, en økning på 6 prosentpoeng fra utgangen av første kvartal.

Minstekrav til stabil finansiering, NSFR, trådte i kraft i Norge fra andre kvartal 2022. Alle foretak oppfylte minstekravet til NSFR ved utgangen av kvartalet. NSFR for bankene samlet var 124 prosent.

Alle **livsforsikringsforetakene** oppfylte solvens- og minstekapitalkravene per 30. juni 2022. Samlet solvens- og minstekapitaldekning var hhv. 246 og 591 prosent, en betydelig oppgang fra kvartalet før. Renteoppgang kombinert med høy volatilitetsjustering og lavere aksjeprisstress i kapitalkravet bidro til økningen. Ingen livsforsikringsforetak hadde effekt av overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger.

Samtlige **skadeforsikringsforetak** oppfylte solvens- og minstekapitalkravene per 30. juni 2022. Samlet solvens- og minstekapitaldekning var hhv. 206 og 528 prosent, en nedgang fra utgangen av kvartalet før.

Alle **pensjonskassene** oppfylte solvenskapitalkravet per 30. juni 2022. Samlet solvenskapitaldekning var 186 prosent, opp fra 174 prosent ved utgangen av 2021. Solvenskapitaldekningen økte markert for private pensjonskasser, mens det var en liten nedgang i solvenskapitaldekningen for kommunale pensjonskasser.

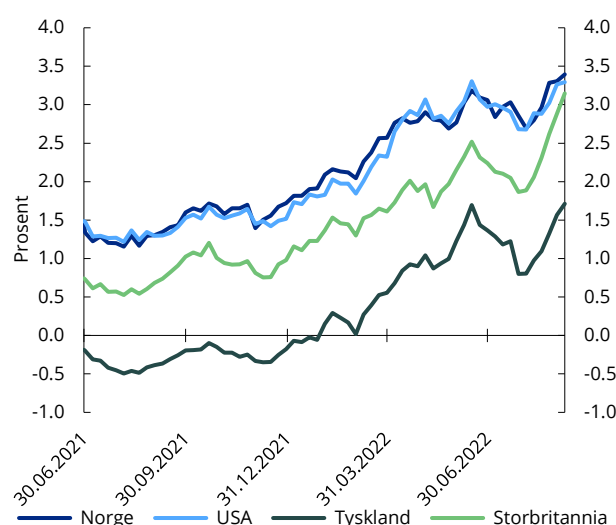
Alle **verdipapirforetak** oppfylte kravet til ansvarlig kapital per 30. juni 2022. Ved utgangen av kvartalet var samlet kapitaldekning for verdipapirforetak med tillatelse til å yte minst en av tjenestene egenhandel, garantistillelse og/eller drift av multilateral eller organisert handelsfasilitet 16,8 prosent, noe opp fra samme periode året før. For verdipapirforetak uten tillatelse til noen av nevnte tjenester var samlet kapitaldekning 16,2 prosent, noe ned fra samme periode året før.

Ett **forvaltningsselskap** (uten individuell porteføljeforvaltning) oppfylte ikke kapitalkravet per 30. juni 2022. Den samlede kapitaldekningen for foretakene uten tillatelse til individuell porteføljeforvaltning har økt med hele 3 prosentpoeng fra samme periode året før, til 19,4 prosent. Forvaltningsselskap med individuell porteføljeforvaltning hadde en samlet kapitaldekning på 42,9 prosent, en økning på 6 prosentpoeng fra samme periode i fjor.

2 Markedsutvikling

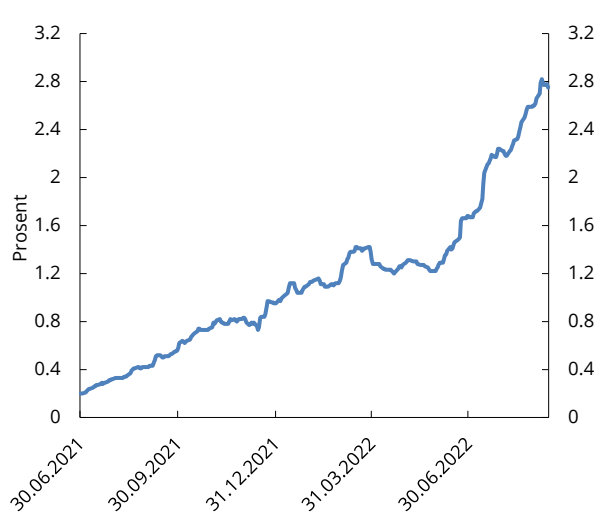
- Kapitalmarkedene var i andre kvartal 2022 preget av markedsuro grunnet inflasjonsfrykt, renteøkninger og krigen i Ukraina. Den norske tiårige statsobligasjonsrenten og pengemarkedsrenten, målt ved 3-måneders NIBOR, økte videre i andre kvartal, se figur 2.1 og 2.2.
- Nedgang preget flere av verdens aksjebørser, med unntak av Kina, i andre kvartal, se figur 2.3.
- Risikopåslagene for bankobligasjoner økte betydelig også i andre kvartal, se figur 2.4.
- Etter utgangen av andre kvartal har markedene fortsatt vært preget av høy usikkerhet og volatilitet. Lange renter har økt ytterligere. NIBOR har også økt videre og er på et rekordhøyt nivå. Utviklingen i aksjemarkedene har vært noe blandet. Risikopåslagene på bankobligasjoner har økt videre, etter en liten nedgang rett etter utgangen av andre kvartal.

Figur 2.1 Rente på 10-årige statsobligasjoner



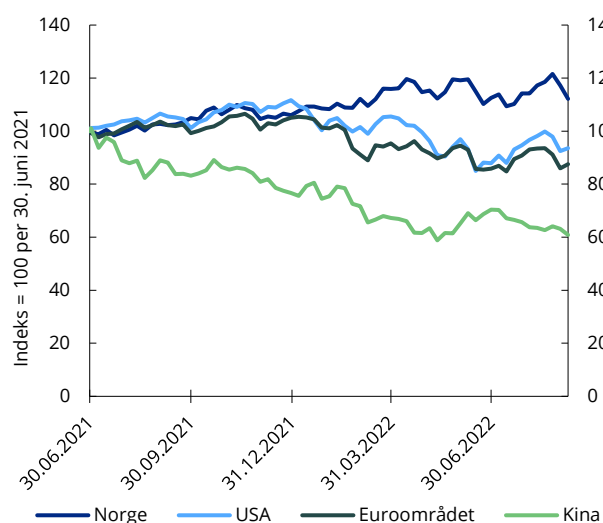
Kilde: Refinitiv. Siste observasjonsdato: 08.09.22

Figur 2.2 Pengemarkedsrente (3 mnd. NIBOR)



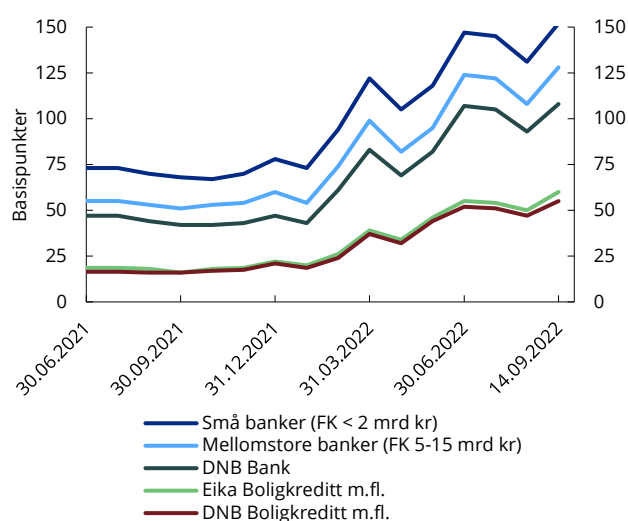
Kilde: Refinitiv. Siste observasjonsdato: 13.09.22

Figur 2.3 Aksjeindekser (MSCI) for utvalgte områder



Kilde: Refinitiv. Siste observasjonsdato: 08.09.22

Figur 2.4 Risikopåslag for seniorobligasjoner og OMF, 5 år over 3 mnd. NIBOR



Kilde: DNB Markets. Siste observasjonsdato: 14.09.22

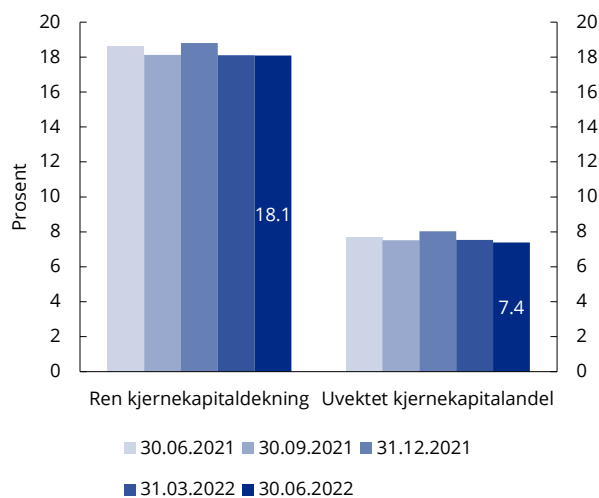
3 Banker og kredittforetak

3.1 Soliditet

- Alle banker og kredittforetak oppfylte kapitalkravet ved utgangen av andre kvartal 2022.
- Bankenes samlede rene kjernekapitaldekning, beregnet som vektet gjennomsnitt, var 18,1 prosent, se figur 3.1. Reduksjonen fra nivået ett år tidligere skyldes i hovedsak DNBs oppkjøp av Sbanken i første kvartal 2022. Utviklingen i ren kjernekapitaldekning gjennom regnskapsåret påvirkes av at et flertall av bankene ikke inkluderer delårsresultatet i kapitalrapporteringen.
- Utvidet SMB-rabatt som følge av at bankpakken trådte i kraft i norsk rett 1. juni 2022, bidro til å øke bankenes målte soliditet. Ved utgangen av andre kvartal medførte SMB-rabatten en økning i bankenes samlede rene kjernekapitaldekning med 0,8 prosentpoeng, som er 0,4 prosentpoeng høyere enn effekten av SMB-rabatten ett kvartal før.
- Økt beregningsgrunnlag bidro isolert sett til lavere ren kjernekapitaldekning i andre kvartal, men tilbakeholdt resultat utjevnet denne effekten slik at ren kjernekapitaldekning var uendret fra kvartalet før, se figur 3.2.
- Bankenes samlede uvektede kjernekapitalandel var 7,4 prosent ved utgangen av andre kvartal, marginalt lavere enn kvartalet før. Nedgangen fra året før kan i stor grad forklares av DNBs oppkjøp av Sbanken.
- Både bankenes risikovektede beregningsgrunnlag og eksponeringer før risikovekter (eksponeringsmålet, som er nevneren i uvektet kjernekapitalandel) økte i andre kvartal, se figur 3.3. Eksponeringsmålet økte mer enn beregningsgrunnlaget.
- Bankene hadde god margin til kapitalkravet (inkludert pilar 2-krav) ved utgangen av andre kvartal, se figur 3.4. Medianavstanden til kapitalkravet var 5,3 prosentpoeng, som er 0,9 prosentpoeng lavere enn kvartalet før. Nedgangen skyldes hovedsakelig at kravet til motsyklisk kapitalbuffer økte fra 1,0 til 1,5 prosent fra og med 30. juni, samt at flere banker fikk fastsatt et høyere pilar 2-krav i andre kvartal.
- Fra og med utgangen av 2022 vil systemrisikobuffersatsen for norske engasjementer øke fra 3 til 4,5 prosent.¹ Samtidig har Norges Bank vedtatt at motsyklisk kapitalbuffersats skal økes fra 1,5 til 2,0 prosent fra og med 31. desember. For majoriteten av norske banker øker dermed kapitalkravet med 2 prosentpoeng fra årsskiftet. Ved utgangen av andre kvartal hadde tre banker en margin til kapitalkravet på under 2 prosentpoeng.
- Kredittforetakenes samlede rene kjernekapitaldekning var 20,2 prosent, en reduksjon på 1,3 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av andre kvartal 2021. Kredittforetakenes uvektede kjernekapitalandel var 5,2 prosent, noe lavere enn året før.

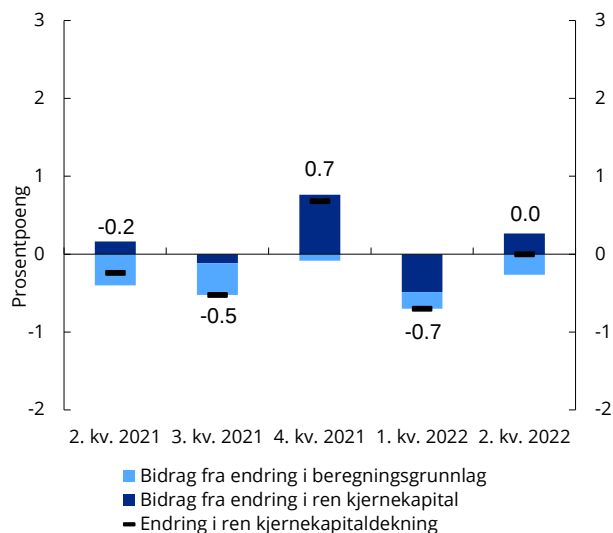
¹ For banker som benytter avansert IRB økte systemrisikobuffersatsen for norske engasjementer til 4,5 prosent med virkning fra utgangen av 2020.

Figur 3.1 Ren kjernekapitaldekning og uvektet kjernekapitalandel i norske banker/bankkonsern



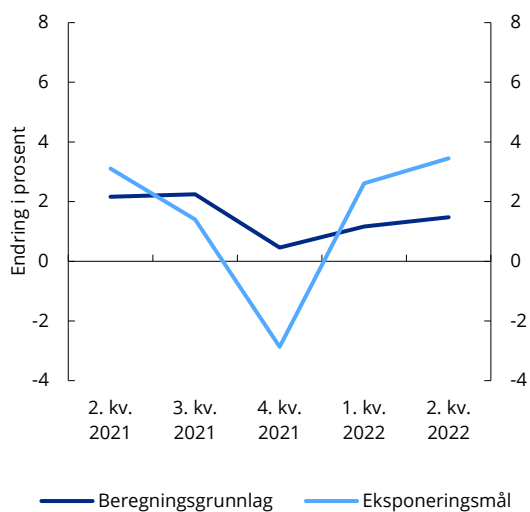
Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.2 Endring i ren kjernekapitaldekning i samtlige banker/bankkonsern (dekomponert)



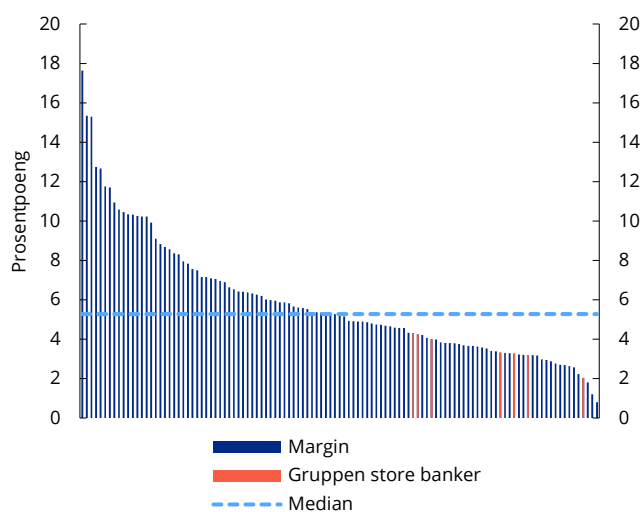
Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.3 Risikovektet beregningsgrunnlag og eksponeringsmål* i norske banker/bankkonsern



Note: * Eksponeringer før risikovekting. Nevneren i uvektet kjernekapitalandel
Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.4 Bankenes margin til kapitalkravet per 30. juni 2022*



Note: * Krav til ren kjernekapital, inklusiv pilar 2-krav. To ekstremverdier er utelatt fra figuren med en margin på henholdsvis 402 og 26 prosentpoeng.
Kilde: Finanstilsynet

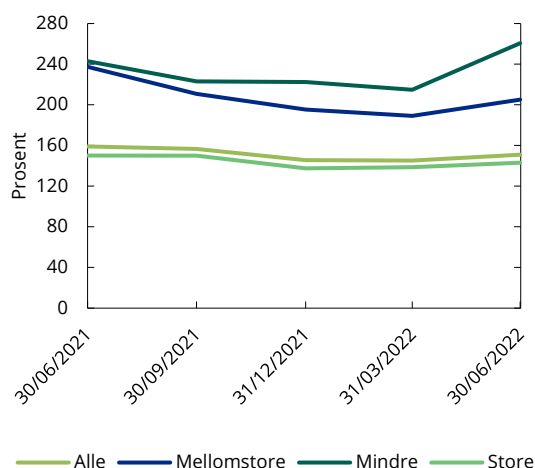
3.2 Likviditetsrisiko

3.2.1 Likviditetsreserven (LCR)

- Alle foretak oppfylte minstekravene til likviditetsreserven, LCR, både på totalnivå, i norske kroner og i andre signifikante valutaer ved utgangen av andre kvartal 2022.
- LCR for bankene samlet sett var 151 prosent ved utgangen av andre kvartal 2022, 6 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av kvartalet før, se figur 3.5.

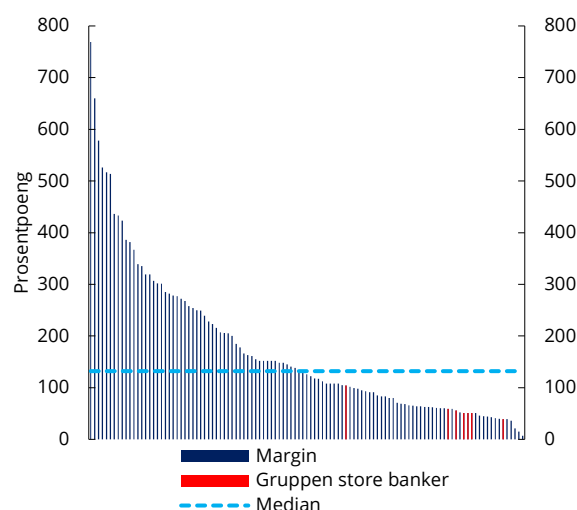
- Alle bankgruppene hadde en økning i LCR. Særlig stor var økningen for gruppen av de mindre bankene. Den store økningen skyldes i hovedsak økte sentralbankinnskudd.
- Det er stor spredning i LCR-verdiene mellom de ulike bankene, og dermed også i marginen til minstekravet. Medianavstanden til LCR-kravet var 132 prosentpoeng ved utgangen av andre kvartal 2022, se figur 3.6.

Figur 3.5 Total-LCR, vektet gjennomsnitt



Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.6 Bankenes margin til LCR-kravet per 30. juni 2022



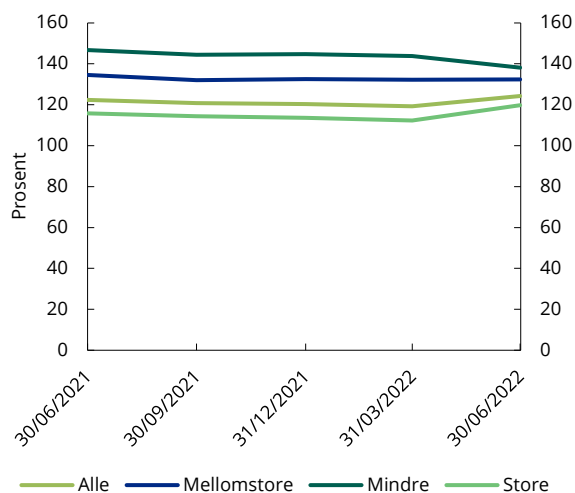
Note: Tre ekstremverdier er utelatt fra figuren.

Kilde: Finanstilsynet

3.2.2 Stabil finansiering (NSFR)

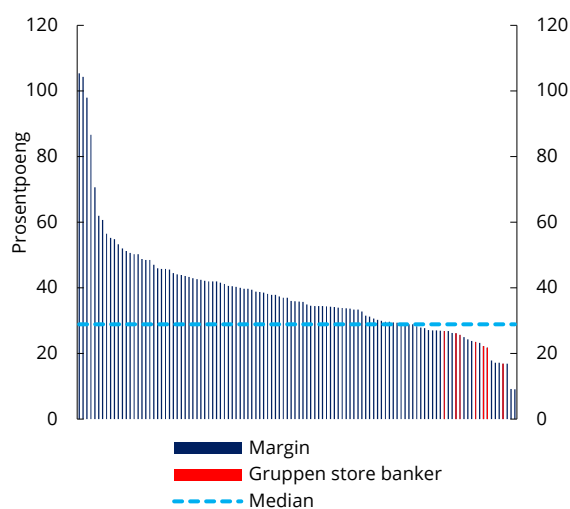
- Minstekrav til NSFR på 100 prosent, som følger av endringene av CRR/CRD IV (CRR 2/CRD 5), trådte i kraft i Norge i andre kvartal 2022. Alle foretak oppfylte minstekravet ved utgangen av kvartalet.
- Andelen stabil finansiering (NSFR) for bankene samlet var 124 prosent ved utgangen av andre kvartal 2022, en økning fra utgangen av første kvartal, se figur 3.7. Merk at endring i rapporteringen og enkelte endringer i selve beregningsmetoden av indikatoren gjør at tallene per 30.06.2022 ikke er direkte sammenlignbare med tall for tidligere perioder.
- Det er relativt stor spredning i NSFR mellom bankene, men spredningen er mindre enn for LCR. Medianavstanden til NSFR-kravet var 28,9 prosentpoeng ved utgangen av andre kvartal, se figur 3.8.

Figur 3.7 Total-NSFR, vektet gjennomsnitt



Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.8 Bankenes margin til NSFR-kravet per 30. juni 2022



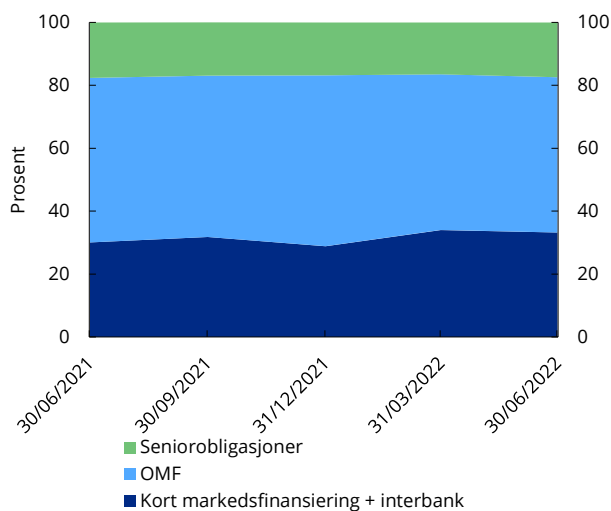
Note: En ekstremverdi er utelatt fra figuren.

Kilde: Finanstilsynet

3.2.3 Markedsfinansiering

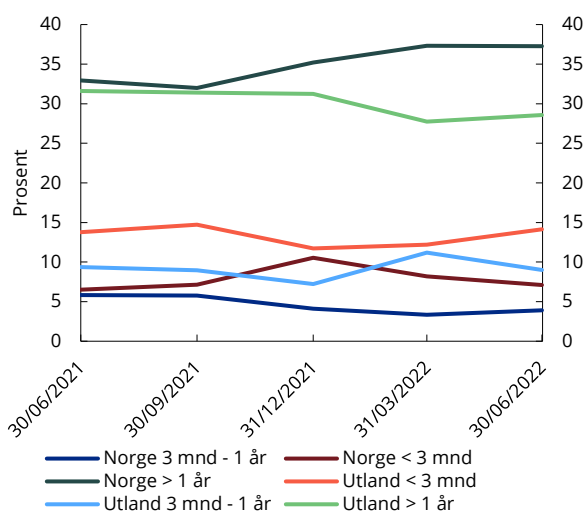
- Kapitalmarkedene var preget av volatilitet i andre kvartal 2022, men norske banker og kredittforetak hadde likevel god tilgang til finansiering.
- Sammensetningen av markedsfinansieringen etter type finansiering holdt seg relativt stabil fra utgangen av første kvartal til utgangen av andre kvartal, se figur 3.9.
- Fordelingen av markedsfinansiering fra utlandet og Norge, og finansiering med løpetid over og under ett år holdt seg også relativt stabile, men andelen utenlandsk finansiering med løpetid under 3 måneder økte noe på bekostning av utenlandsk finansiering med noe lengre løpetid, se figur 3.10.

Figur 3.9 Utvikling i markedsfinansiering, etter type finansiering



Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.10 Utvikling i markedsfinansiering etter løpetid og innland/utland



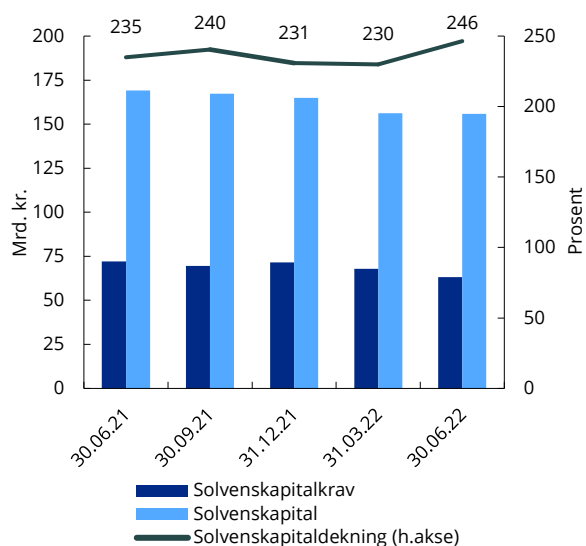
Kilde: Finanstilsynet

4 Forsikringsforetak og pensjonskasser

4.1 Soliditet i livsforsikringsforetak

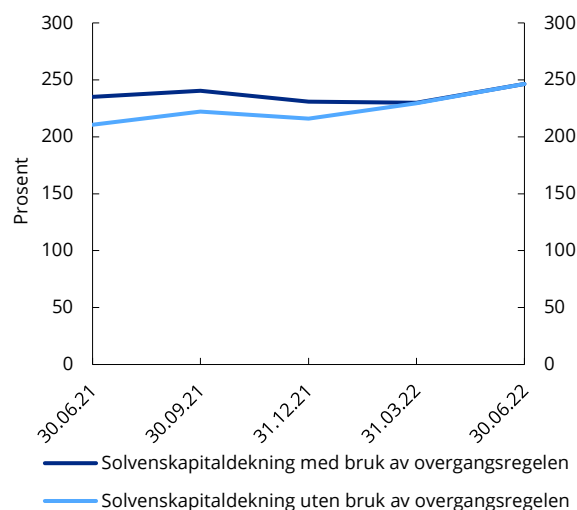
- Solvenskapitaldekningen for livsforsikringsforetakene samlet var 246 prosent per 30. juni 2022, en oppgang på hele 17 prosentpoeng fra utgangen av forrige kvartal, se figur 4.1.
- Økningen i solvenskapitaldekningen skyldes at solvenskapitalkravet ble redusert med 5 mrd. kroner (7 prosent). Reduksjonen skyldes blant annet økte markedsrenter samt regulatoriske faktorer som lavere aksjeprisstress i kapitalkravet for markedsrisiko og høyere volatilitetsjustering. Solvenskapitalen var tilnærmet uendret i perioden.
- Samtlige livsforsikringsforetak oppfylte solvenskapitalkravet.
- Ingen livsforsikringsforetak hadde effekt av overgangsregelen² per 30. juni 2022, se figur 4.2. Det skyldes en betydelig økning i rentenivået kombinert med høy volatilitetsjustering, som har bidratt til at forpliktelser verdsatt etter Solvens II (til markedsverdi) er lavere enn de regnskapsmessige forpliktelsene.
- Minstekapitaldekningen for livsforsikringsforetakene samlet var 591 prosent, en oppgang på 63 prosentpoeng fra utgangen av forrige kvartal, se figur 4.3. Oppgangen skyldes et lavere minstekapitalkrav.

Figur 4.1 Solvenskapitaldekning i livsforsikringsforetakene samlet



Kilde: Finanstilsynet

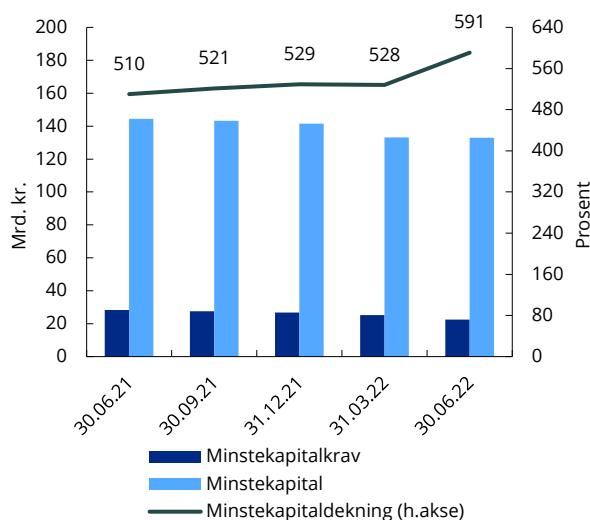
Figur 4.2 Solvenskapitaldekning uten bruk av overgangsregelen i livsforsikringsforetakene samlet



Kilde: Finanstilsynet

² Se metodevedlegget for nærmere beskrivelse av overgangsregelen.

Figur 4.3 Minstekapitaldekning i livsforsikringsforetakene samlet

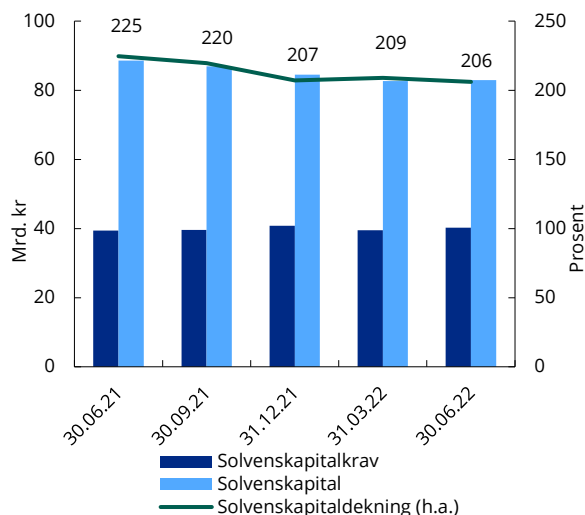


Kilde: Finanstilsynet

4.2 Soliditet i skadeforsikringsforetak³

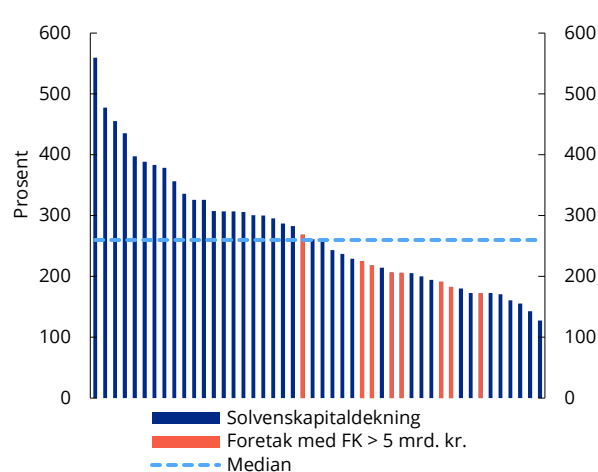
- Solvenskapitaldekningen for skadeforsikringsforetakene samlet sank marginalt til 206 prosent per 30. juni 2022, se figur 4.4. Reduksjonen kommer av en økning i samlet solvenskapitalkrav.
- Alle skadeforsikringsforetakene oppfylte solvenskapitalkravet. Det var 12 foretak som hadde under 200 prosent i solvenskapitaldekning, se figur 4.5.
- For skadeforsikringsforetakene samlet sank minstekapitaldekningen til 528 prosent per 30. juni 2022, se figur 4.6. Alle skadeforsikringsforetakene oppfylte minstekapitalkravet.

Figur 4.4 Solvenskapitaldekning i skadeforsikringsforetakene samlet



Kilde: Finanstilsynet

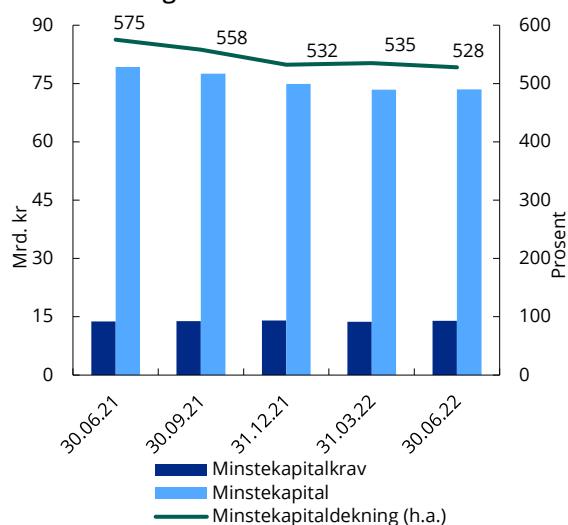
Figur 4.5 Solvenskapitaldekning for skadeforsikringsforetakene



Kilde: Finanstilsynet

³ Assuranceforeningen Gard, Assuranceforeningen Skuld og Gard M&E Insurance (Europe) AS har avvikende regnskapsår og er utelatt fra omtalen i denne rapporten.

Figur 4.6 Minstekapitaldekning i skadeforsikringsforetakene samlet

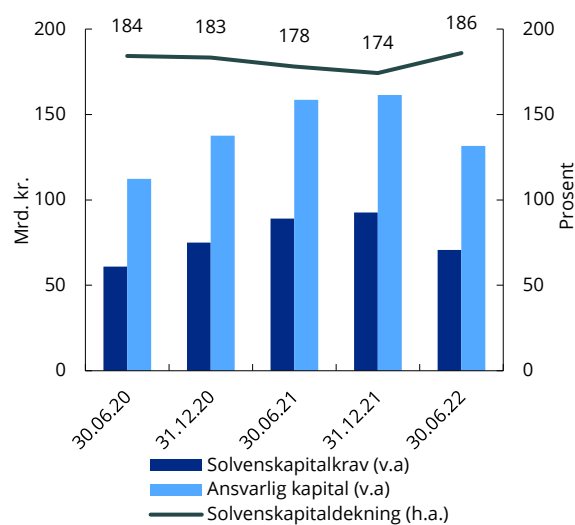


Kilde: Finanstilsynet

4.3 Soliditet i pensjonskasser

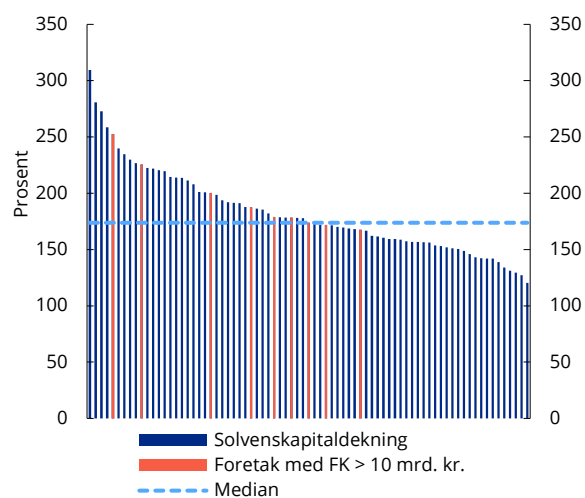
- Den samlede solvenskapitaldekningen for pensjonskassene var 186 prosent, opp fra 174 prosent per 31. desember 2021, se figur 4.7.
- Økningen i solvenskapitaldekningen har sammenheng med at samlet solvenskapitalkrav har hatt en større prosentvis nedgang enn den ansvarlige kapitalen. Reduksjonen i solvenskapitalkravet tilskrives særlig redusert kapitalkrav for aksjerisiko, som er den klart største markedsrisikoen for pensjonskassene. En reduksjon i kursreguleringsfond og bufferfond samt et negativt delårsresultat i kommunale pensjonskasser var de viktigste årsakene til nedgangen i kapitalen. Renteøkningen i første halvår 2022 bidro isolert sett til å øke den ansvarlige kapitalen ved å redusere verdien på forsikringsforpliktelsene (øke egenkapitalen).
- Alle pensjonskassene oppfylte solvenskapitalkravet per 30. juni 2022. Det var 12 pensjonskasser som hadde en solvenskapitaldekning på under 150 prosent, se figur 4.8.
- For pensjonskassene samlet var solvenskapitaldekningen uten overgangsregelen for forsikrings-tekniske avsetninger 184 prosent per 30. juni 2022, som er en økning på 14 prosentpoeng fra 31. desember 2021, se figur 4.9. Solvenskapitaldekningen er 21 prosentpoeng høyere enn per 30. juni 2020, da rentenivået var særlig lavt etter utbruddet av koronapandemien.
- Alle pensjonskassene oppfylte solvenskapitalkravet uten overgangsregelen per 30. juni 2022.

Figur 4.7 Solvenskapitaldekning i pensjonskassene samlet



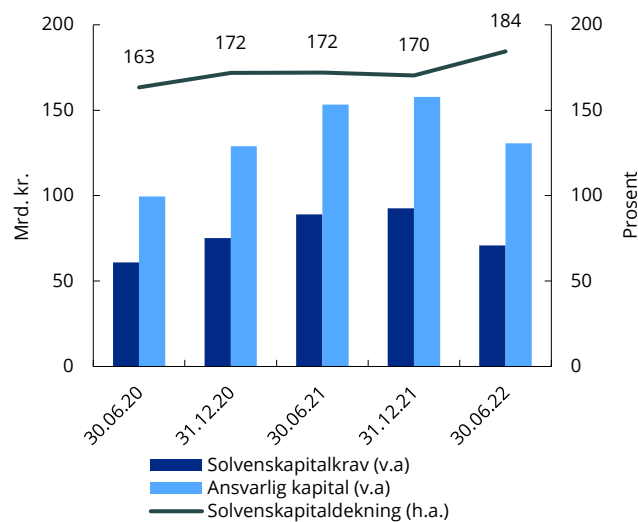
Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.8 Solvenskapitaldekning for pensjonskassene



Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.9 Solvenskapitaldekning uten overgangsregelen for pensjonskassene samlet



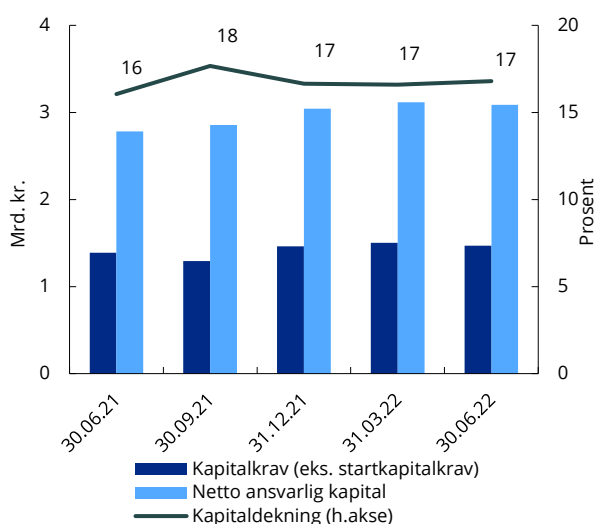
Kilde: Finanstilsynet

5 Verdipapirforetak og forvaltningsselskap

5.1 Soliditet i verdipapirforetak

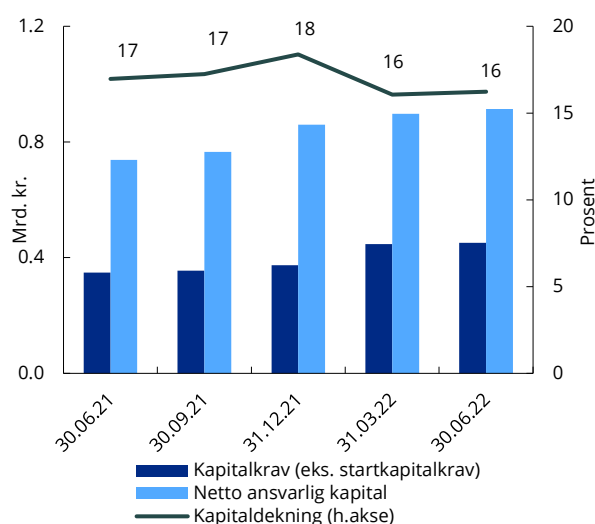
- Det var totalt 83 verdipapirforetak ved utgangen av andre kvartal 2022. Det skilles mellom verdipapirforetak med tillatelse til å yte minst en av investeringstjenestene egenhandel (tjeneste 3), garantistillelse ved emisjoner (tjeneste 6), drift av multilateral handelsfasilitet (tjeneste 8) eller drift av organisert handelsfasilitet (tjeneste 9)⁴, og foretak uten slike tillatelser.
- Samlet kapitaldekning for verdipapirforetak med tillatelse til egenhandel, garantistillelse og/eller drift av handelsfasilitet var 16,8 prosent ved utgangen av andre kvartal, opp 0,8 prosentpoeng fra utgangen av samme kvartal året før, se figur 5.1.
- Samlet kapitaldekning for øvrige verdipapirforetak (uten tillatelse til de nevnte tjenestene) var 16,2 prosent ved utgangen av andre kvartal, en reduksjon på 0,7 prosentpoeng fra utgangen av samme kvartal året før, se figur 5.2.

Figur 5.1 Samlet kapitaldekning verdipapirforetak med tjeneste 3, 6, 8 eller 9.



Kilde: Finanstilsynet

Figur 5.2 Samlet kapitaldekning øvrige verdipapirforetak (uten tjeneste 3, 6, 8 eller 9)

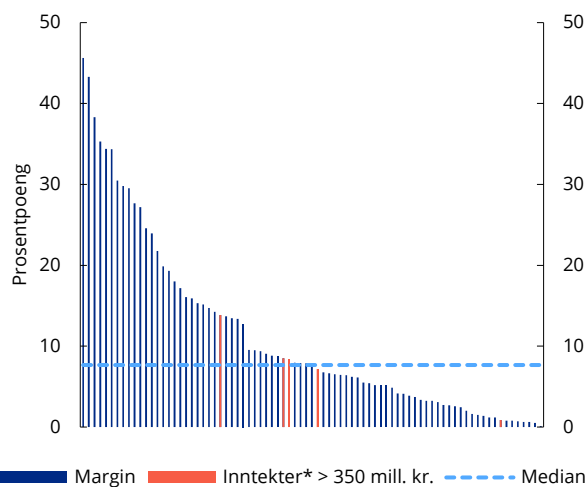


Kilde: Finanstilsynet

- Alle verdipapirforetakene oppfylte kapitalkravet. 13 verdipapirforetak hadde under 2 prosentpoeng margin til kapitalkravet, hvorav minstemarginen var 0,1 prosentpoeng, se figur 5.3. Medianmarginen var 7,7 prosentpoeng.

⁴ Ingen norske verdipapirforetak har tillatelse fra Finanstilsynet til å yte tjeneste 8 eller 9. Oslo Børs har tillatelse til tjeneste 8 i medhold av verdipapirhandelloven §9-8. Det er flere utenlandske verdipapirforetak som har meldt grensekryssende virksomhet av tjeneste 8 og 9. Videre har 11 norske verdipapirforetak tillatelse til å yte tjeneste 3 og/eller 6.

Figur 5.3 Verdipapirforetakenes margin til kapitalkravet



Note: Inntekter er fra ytelse av investerings- og tilleggstenester per 30.06.2022. Én observasjon over 50 prosentpoeng er ekskludert fra figuren.

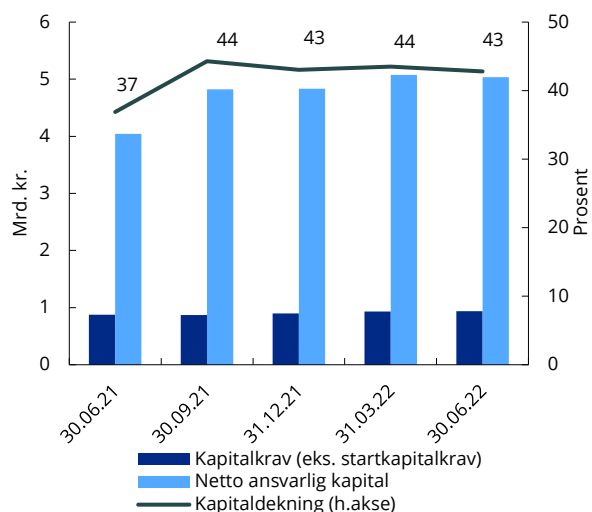
Kilde: Finanstilsynet

5.2 Soliditet i forvaltningsselskap

- Ved utgangen av kvartalet var det totalt 70 forvaltningsselskap for verdipapirfond og AIF-forvaltere med konsesjon. Av disse hadde 33 tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning.⁵
- Samlet kapitaldekning for forvaltningsselskap med individuell porteføljeforvaltning har økt med hele 6 prosentpoeng fra utgangen av andre kvartal 2021, men falt med 0,7 prosentpoeng fra utgangen av forrige kvartal, se figur 5.4.
- Samlet kapitaldekning for forvaltningsselskap og AIF-forvaltere uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning var 19 prosent ved utgangen av andre kvartal, se figur 5.5. Dette er en økning på 3 prosentpoeng fra samme kvartal i fjor.

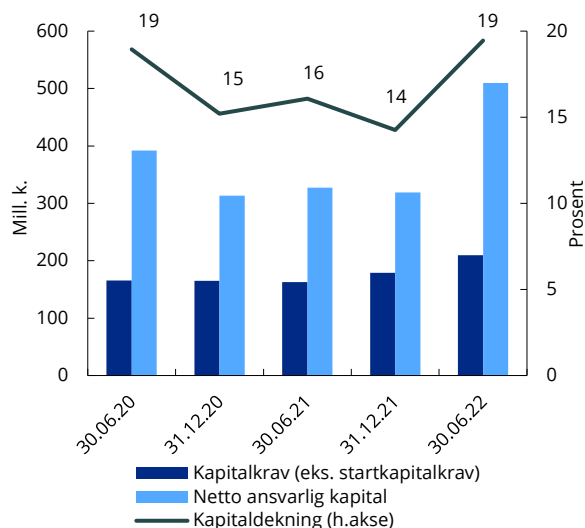
⁵ Det skilles mellom forvaltningsselskap som har tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning og forvaltningsselskap uten slik tillatelse. Forvaltningsselskap uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning rapporterer ikke kapitaldekningsoppgave. For disse beregner Finanstilsynet kapitaldekning ut fra halvårsoppgaven (resultatorientert rapportering).

**Figur 5.4 Samlet kapitaldekning forvaltnings-
selskap med individuell porteføljeforvaltning**



Kilde: Finanstilsynet

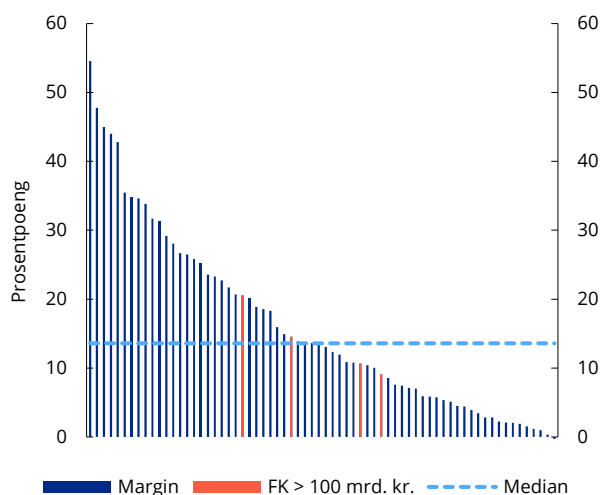
**Figur 5.5 Samlet kapitaldekning forvaltnings-
selskap uten individuell porteføljeforvaltning**



Kilde: Finanstilsynet

- Ett forvaltningsselskap oppfylte ikke kapitalkravene per 30. juni 2022, basert på beregninger fra halvårsoppgaven. Foretaket har ikke tillatelse til individuell porteføljeforvaltning og rapporterer derfor ikke kapitaldekningsoppgave. Etter dialog med foretaket har Finanstilsynet fått bekreftet innskutt kapital. Foretaket oppfylder dermed kravene.
- Alle resterende forvaltningsselskap oppfylte kapitalkravet. Fem aktører hadde under 2 prosentpoeng margin til kapitalkravet, hvorav minstemarginen var 0,32 prosentpoeng, se figur 5.6. Medianmarginen var 13,6 prosentpoeng.

**Figur 5.6 Forvaltningsselskapenes margin til
kapitalkravet**



Note: To observasjoner over 60 prosentpoeng samt foretaket i brudd er ekskludert fra figuren.

Kilde: Finanstilsynet

6 Vedlegg – regelverk og metodikk

6.1 Banker og kredittforetak

6.1.1 Soliditet

Ren kjernekapitaldekning

Ren kjernekapital (Common Equity Tier 1) består av innskutt og opptjent egenkapital. Som rene kjernekapitalinstrumenter regnes aksjer, egenkapitalbevis og medlemsinnskudd godkjent av Finanstilsynet. Ren kjernekapitaldekning er ren kjernekapital som andel av det risikovektede beregningsgrunnlaget.

Pilar 1-krav

Pilar 1 er minimums- og bufferkrav til ansvarlig kapital som gjelder alle foretak. Minimumskravet innebærer at foretakene til enhver tid skal ha en ren kjernekapitaldekning på minst 4,5 prosent av foretakets beregningsgrunnlag. Kjernekapitaldekningen og total kapitaldekning skal henholdsvis være minst 6 prosent og 8 prosent av beregningsgrunnlaget.

I tillegg til minstekravene til ansvarlig kapital skal foretakene ha kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital. Foretakene skal ha en bevaringsbuffer på 2,5 prosent, systemrisikobuffer på 3–4,5⁶ prosent og motsyklisk kapitalbuffer på 0–2,5⁷ prosent av beregningsgrunnlaget. I tillegg kommer en buffer for systemviktige foretak, som er 1,0 prosent for Kommunalbanken og 2,0 prosent for foretak i DNB-konsernet.

Pilar 2-krav

Pilar 2 i kapitaldekningsregelverket krever at foretakene gjennomfører en intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Assessment Process – ICAAP) for å ta stilling til kapitalbehov. Pilar 2-kravet er påslag i kapitalkrav for foretaksspesifikk risiko som ikke er tilstrekkelig dekket av kravene i pilar 1, og kravet skal dekkes av ren kjernekapital.

Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel er krav til kjernekapital⁸ som andel av foretakenes eksponeringer før risikovekting. Det vil si et kapitalmål dividert på et uvektet eksponeringsmål. Kapitalmålet består av kjernekapital, og eksponeringsmålet omfatter samtlige balanseførte poster og ikke-balanseførte poster beregnet uten risikovekting.

Det følger av CRR/CRD IV-forskriften at foretakene skal ha en uvektet kjernekapitalandel på 3 prosent. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitalandelsbuffer på minst 2 prosent. Systemviktige banker skal utover dette ha en uvektet kjernekapitalandelsbuffer på minst 1 prosent.

⁶ For systemviktige foretak og foretak som benytter AIRB-metoden er kravet 4,5 prosent for norske engasjementer. For andre foretak er kravet 3,0 prosent.

⁷ Gjeldende krav er 1,5 prosent for norske engasjementer.

⁸ Ren kjernekapital og annen godkjent kjernekapital. Annen godkjent kjernekapital består av hybridkapital/fondsobligasjoner.

6.1.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsregelverket stiller en rekke krav til foretakenes likviditetsrisiko. Det foreligger minimumskrav om at banker og kredittforetak skal ha en tilstrekkelig likviditetsreserve til å dekke likviditetsutgang i en stressituasjon, og krav til stabil finansiering

LCR

Likviditetsreserven (LCR) måler størrelsen på foretakenes likvide eiendeler dividert med netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon i penge- og kapitalmarkedene. Minimumskravet er at foretakene til enhver tid skal ha en LCR på 100 prosent på totalnivå for alle valutaer. Det innebærer at foretakenes likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en stressituasjon. Kravet gjelder både på konsolidert og ikke-konsolidert nivå.

Det stilles også krav til LCR i hver signifikant valuta, med unntak av norske kroner, på minst 100 prosent. Minimumskravet til LCR i norske kroner for foretak som har euro eller amerikanske dollar som signifikant valuta er på 50 prosent. For øvrige foretak er det ikke fastsatt minstekrav til LCR i norske kroner.

NSFR

Foretakene skal til enhver tid møte et minstekrav til stabil og langsiktig finansiering, NSFR (Net Stable Funding Ratio). NSFR er tilgjengelig stabil finansiering dividert med nødvendig stabil finansiering. Dette forholdstallet skal være minimum 100 prosent. Minstekravet trådte i kraft i Norge i andre kvartal 2022.

6.2 Forsikringsforetak

Solvens II-regelverket stiller krav om at forsikringsforetak til enhver tid må ha ansvarlig kapital som minst er tilstrekkelig til å dekke et solvenskapitalkrav (SCR) og et minstekapitalkrav (MCR). I denne rapporten er dette referert til som henholdsvis solvenskapital og minstekapital. Et foretak er i brudd med kapitalkravene dersom den ansvarlige kapitalen er lavere enn enten solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet (eller begge), dvs. dersom solvenskapitaldekningen eller minstekapitaldekningen er under 100 prosent.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen knyttet til investeringene og forsikringsforpliktelsene til forsikringsforetaket og er utformet for å sikre at forsikringsforetaket har en finansiell buffer utover de forsikringstekniske avsetningene. Solvenskapitalkravet skal dekke risikoen for tap av foretakets ansvarlige kapital og ved beregningen skal all kvantifiserbar tapsrisiko knyttet til forsikringsforetakets samlede virksomhet tas i betraktning. Det skal beregnes slik at sannsynligheten er 99,5 prosent for at samlet tap, herunder forsikringsmessig og finansielt tap, over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet.

Minstekapitalkrav

Minstekapitalkravet beregnes ved hjelp av en metode som er vesentlig mindre risikosensitiv enn beregningen av solvenskapitalkravet og det skal beregnes slik at sannsynligheten er 85 prosent for at samlet tap over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet. Det er fastsatt en nedre og en øvre grense for minstekapitalkravet, slik at minstekapitalkravet ikke kan utgjøre mindre enn 25 prosent av solvenskapitalkravet eller mer enn 45 prosent av solvenskapitalkravet. I tillegg er det fastsatt et nominelt minstekrav som foretaket er pålagt å oppfylle. Det innebærer at minstekapitalkravet likevel kan bli større enn solvenskapitalkravet for enkelte (mindre) foretak.

Overgangsregler

Gjennom Omnibus II-direktivet er det åpnet for flere permanente tiltak og overgangsordninger som særlig er rettet mot livsforsikringsforetak med langsiktige garantier. Av størst betydning for norske livsforsikringsforetak er overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger. Regelen gir rom for å redusere de forsikringstekniske avsetningene tilsvarende en andel av differansen mellom forsikringstekniske avsetninger beregnet etter Solvens II-regelverket og forsikringstekniske avsetninger beregnet etter solvensmarginregelverket som var gjeldende frem til utgangen av 2015 (Solvens I). Overgangsregelen innebærer at en eventuell økning i verdien av forsikringsforpliktelsene ved overgangen til Solvens II fases inn lineært over en periode på 16 år, fra 2016 til 2032.

6.3 Pensjonskasser

Solvenskapitalkravet

Fra 1. januar 2019 har solvenskapitalkravet for pensjonskasser vært basert på hovedprinsippene i Solvens II. Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen knyttet til investeringene og forsikringsforpliktelsene og er utformet for å sikre at pensjonskassene har en finansiell buffer utover de forsikringstekniske avsetningene. Solvenskapitalkravet skal dekke risikoen for tap av pensjonskassens ansvarlige kapital og ved beregningen skal all kvantifiserbar tapsrisiko knyttet til pensjonskassens samlede virksomhet tas i betraktning.

Overgangsregler

Det er fastsatt overgangsordninger for forsikringstekniske avsetninger og ansvarlige lån. Overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger gir rom for å redusere de forsikringstekniske avsetningene tilsvarende en andel av differansen mellom forsikringstekniske avsetninger beregnet i det nye solvenskapitalkravet og forsikringstekniske avsetninger beregnet etter solvensmarginregelverket (Solvens I). Overgangsregelen innebærer at en eventuell økning i verdien av forsikringsforpliktelsene ved overgangen til det nye solvenskapitalkravet fases inn lineært i årene frem til 2032.

6.4 Verdipapirforetak og forvaltningsselskap

Verdipapirforetak

Kapitalkrav for verdipapirforetak følger av det europeiske kapitalkravsregelverket CRD IV/CRR. På grunn av måten kapitaldekningsregelverket for verdipapirforetak er innrettet, er det naturlig å dele dem inn i to grupper. Foretak med tillatelse til å yte minst en av investeringstjenestene egenhandel, garantistillelse ved emisjoner, drift av multilateral handelsfasilitet og drift av organisert handelsfasilitet, jf. verdipapirhandelloven § 2-1 (1) nr. 3, 6, 8 og 9, og foretak uten slike tillatelser.

Førstnevnte gruppe foretak er underlagt et startkapitalkrav på 730 000 euro og et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt-, markeds- og operasjonell risiko på lik linje med banker. Sistnevnte gruppe foretak er underlagt et startkapitalkrav på 125 000 eller 50 000 euro (avhengig av om de har tillatelse til å håndtere klientmidler eller ikke) og det største av et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt- og markedsrisiko og 25 prosent av foretakets faste kostnader.

Forvaltningsselskap for verdipapirfond og AIF-forvaltere (fondsforvaltere)

Fondsforvaltere kan deles inn i to grupper med ulike krav til ansvarlig kapital: Forvaltere av fond med tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning, jf. verdipapirhandelloven § 2-1 (1) nr. 4, og forvaltere av fond uten slik tillatelse.

Førstnevnte gruppe foretak er i tillegg til kravene som følger av verdipapirfondloven og/eller AIF-loven (m/forskrifter) omfattet av de samme kapitalkravene som gjelder for verdipapirforetak uten tillatelse til å yte investeringstjenestene egenhandel, garantistillelse ved emisjoner, drift av multilateral handelsfasilitet og drift av organisert handelsfasilitet, dvs. det største av et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt- og markedsrisiko og 25 prosent av foretakets faste kostnader.

Foretak uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning rapporterer ansvarlig kapital kun per 30. juni og 31. desember. Disse foretakene har et startkapitalkrav og et kapitalkrav på 25 prosent av foretakets faste kostnader.

Konsolidert kapitaldekning

Foretakene som er omfattet av krav til ansvarlig kapital på konsolidert nivå på verdipapirområdet er morselskap til ett eller flere av foretakene som inngår i kapittel 5.1 (verdipapirforetak) og 5.2 (forvaltningsselskap) i denne rapporten, samt foretak i nevnte kapitler som har eierandel på 20 prosent eller mer i annet foretak. Foretak som har felles ledelse, må også rapportere konsolidert.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]